

MEMO

Score van Beter Voor- deelnemers op criteria voor natuurinclusieve landbouw

Carin Rougoor
Frits van der Schans
Februari 2023

Vraagstelling

Albert Heijn, Royal A-ware en Deltamilk hebben CLM gevraagd te beoordelen in welke mate melkveebedrijven die deelnemen aan het ketenprogramma Beter Voor Koe, Natuur & Boer ('Beter Voor') natuurinclusief zijn. Daarvoor toetsen we de resultaten van de deelnemers aan de indicatoren uit de Handreiking Natuurinclusieve melkveehouderij van de provincie Noord-Brabant (hierna: de Handreiking). Daarnaast beoordelen we op basis van expert judgement of de voorwaarden die worden gesteld binnen het Beter Voor-programma naar verwachting leiden tot een meer natuurinclusieve bedrijfsvoering.

Werkwijze

Geanonimiseerde bedrijfsdata uit de Kringloopwijzer over het jaar 2021 van 260 deelnemers aan het Beter Voor-programma zijn aan CLM beschikbaar gesteld.

De gegevens van de Beter Voor-bedrijven zijn geregistreerd via generieke systemen van ministerie LNV ('gecombineerde opgave') en van de zuivelsector ('Kringloopwijzer'). Die systemen registreren de meeste gronden die bij de

bedrijven in gebruik zijn en nemen ook varkens en pluimvee in deze systematiek mee. Hierdoor is het niet mogelijk om van 9 bedrijven, die wél voldoen aan de criteria van Beter Voor, de emissies en KPI's geheel juist te berekenen. Daarom zijn deze bedrijven niet meegenomen en is de analyse gebaseerd op de overige 251 bedrijven.

De data zijn geanalyseerd, en de resultaten worden in deze memo beschreven. Van enkele indicatoren uit de Handreiking zijn geen gegevens van Beter Voor-bedrijven voorhanden. In de tekst benoemen we specifiek welke gegevens ontbreken en hoe we hiermee zijn omgegaan.

Overzicht van resultaten

Handreiking Natuurinclusieve melkveehouderij

In de Handreiking Natuurinclusieve melkveehouderij van provincie Noord-Brabant worden bedrijven beoordeeld op basis van de volgende criteria:

1. **% blijvend grasland**, zoals berekend in de KringloopWijzer (d.w.z. percentage blijvend grasland areaal volgens de definitie van RVO, als percentage van het totale bedrijfsareaal).
2. **% eiwit van eigen land**, zoals berekend in de KringloopWijzer.
3. **Stikstofbodemoverschot** (kg N per hectare) zoals berekend in de KringloopWijzer als aanvoer van kunstmest, organische mest, weidemest, mineralisatie, depositie en vlinderbloemigen minus de afvoer van geogste producten.
4. **Broeikasgasemissies** (g CO₂-eq. per kg FPCM, d.w.z. naar vet en eiwit gestandaardiseerde hoeveelheid melk), zoals berekend in de KringloopWijzer.
5. **Ammoniakemissie** (kg NH₃ per hectare), zoals berekend in de KringloopWijzer.
6. **% agrarisch natuurbeheer**, zoals vastgelegd in contracten en Beheerpakketten Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij (BBM) pakketten bij Agrarisch Collectieven.
7. **% kruidenrijk grasland**, zoals vastgelegd in contracten en BBM-pakketten bij Agrarisch Collectieven.
8. **% groen blauwe dooradering van totale bedrijfsoppervlakte**, zoals vastgelegd in contracten en BBM-pakketten bij Agrarisch Collectieven (data niet beschikbaar).
9. **Gebruik gewasbeschermingsmiddelen**: punten voor 'geen gebruik glyfosaat' of 'geen gebruik chemische gewasbeschermingsmiddelen'
10. **Gebruik stikstofkunstmest** (kg N per hectare).
11. **Fosfaatbodemoverschot** (kg P₂O₅ per hectare), zoals berekend in de KringloopWijzer.

12. **Weidegang** (uren per jaar).

13. **Eiwit in het totale rantsoen** (g RE per kg droge stof) zoals berekend in de KringloopWijzer.

Per indicator kunnen maximaal 150 of 200 punten worden gescoord. De totale maximale score van alle indicatoren is 2.500 punten. In bijlage 1 staat de puntenverdeling weergegeven. In de Handreiking wordt gesteld dat met minimaal 1.000 punten in combinatie met een lage veebezetting (< 2 GVE per hectare) en weidegang van het melkvee, de veehouder op diverse beleidsthema's verbeteringen behaalt. Daarmee voldoet de melkveehouder aan de uitzonderingspositie zoals provincie Noord-Brabant deze heeft opgenomen in de Interim Omgevingsverordening waarin eisen worden gesteld voor reductie van ammoniakemissie van stalsystemen.

Ontbrekende gegevens

In de aangeleverde dataset van de Beter Voor-bedrijven is van de meeste indicatoren informatie beschikbaar. Van twee indicatoren ontbreekt Informatie en dat zijn:

- **'% groen blauwe dooradering'**,
- **'gebruik gewasbeschermingsmiddelen'** (hierbij moet worden opgemerkt dat binnen het Beter Voor programma het gebruik van glyfosaat vanaf 2023 niet is toegestaan).

Door het ontbreken van informatie over deze indicatoren kunnen bedrijven maximaal 2.200 punten scoren i.p.v. 2.500 punten.

Andere verplichtingen binnen het Beter Voor-programma zijn **minimaal 10% kruidenrijk grasland** en **minimaal 10% grasland met beheer** (aanvullend op de eis t.a.v. het percentage kruidenrijk grasland). Het aandeel kruidenrijk grasland en beheergrasland is in de KringloopWijzer niet voor alle bedrijven gegeven. Daarom is ervoor gekozen om voor beide thema's de minimumeis (10%) te hanteren voor bedrijven waar exacte gegevens ontbreken.

Score op de criteria

In tabel 1 staat weergegeven wat de gemiddelde score van de Beter Voor-bedrijven is op de verschillende criteria. In bijlage 3 staat per criterium in de vorm van een histogram weergegeven hoe de verdeling is tussen de bedrijven, en met kleuren is aangegeven hoe de puntenverdeling volgens de Handreiking is.

Het Beter Voor-bedrijf met de laagste score heeft 650 punten en het bedrijf met de hoogste score heeft 1.850 punten. Gemiddeld scoren de Beter Voor-bedrijven 1.100 punten.

Tabel 1. Gemiddelde score van Beter Voor-bedrijven op de criteria van de Handreiking Natuurinclusieve Melkveehouderij

Criterium	Beter Voor bedrijven (2021)	Gem NL (Agrimatie)	
		Resultaat	Referentie jaar
% blijvend grasland (van totaal bedrijfsareaal)	87%	41,9%	2020
% eiwit van eigen land	65%	66%	2018
Stikstofbodemoverschot (kg N/hectare)	180	171	2020
Broeikasgasemissies (g/ kg melk)	1.218	1.246*	2020
Ammoniakemissie (kg NH ₃ /hectare)	53	58,9***	2018
% Agrarisch natuurbeheerland	≥ 10%		
% kruidenrijk grasland	≥ 10%		
% groen-blauwe dooradering	n.b.**		
Gebruik chemische gewasbeschermingsmiddelen	Geen glyfosaat vanaf 2023		
Gebruik stikstofkunstmest (kg N/hectare)	111	120	2020
Fosfaatbodemoverschot (kg P ₂ O ₅ /hectare)	0	7,8	2020
Weidegang (uren/jaar)	1.424	77,5% bedrijven ≥720 uur*	2020
Eiwit in rantsoen (g RE/kg DS)	166	165****	2021

* Bron: Doornewaard e.a. (2022)

** n.b. = niet bekend

*** Bron: Mollenhorst en de Haan (2021)

**** CBS

NB. De definitie van 'blijvend grasland' is binnen het Beter Voor-programma 'strenger' dan binnen de Handreiking. De Handreiking hanteert de definitie van RVO (Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland) dat het perceel met grasland minimaal 5 jaar niet is omgezet naar een perceel met een ander gewas dan gras. De Beter Voor-bedrijven zijn graslandgrondgebonden¹ en voor de graspercelen geldt aanvullend op de RVO-regels dat kerende grondbewerkingen niet zijn toegestaan. Hierdoor is herinzaai van grasland uitgesloten. Dit voorkomt extra uitspoeling van stikstof en extra afbraak van organische stof in de bodem. Overigens gelden deze regels niet voor de percelen die buiten de eis voor graslandgrondgebondenheid vallen.

Om te bepalen welk deel van de Beter Voor-bedrijven voldoet aan de normen uit de Handreiking hanteren we een 'gemiddeld' en een 'ongunstig' scenario.

¹ Dit is als volgt gedefinieerd: het bedrijf heeft maximaal 2,5 GVE per ha grasland en produceert maximaal 18.000 kg melk per hectare.

'Gemiddeld' scenario

Als 'gemiddeld' scenario hanteren we het uitgangspunt dat voor de missende criteria eenzelfde percentage van de punten wordt behaald als voor de andere criteria. De Handreiking stelt als minimumeis dat 40% van de punten moet worden gehaald (1.000/2.500^{ste}). Als we dit toepassen op het kleinere deel van de criteria waarover gegevens beschikbaar zijn (40% van de 2.200 punten), dan voldoet 86% van de Beter Voor-bedrijven (217 van de 251) aan deze eis.

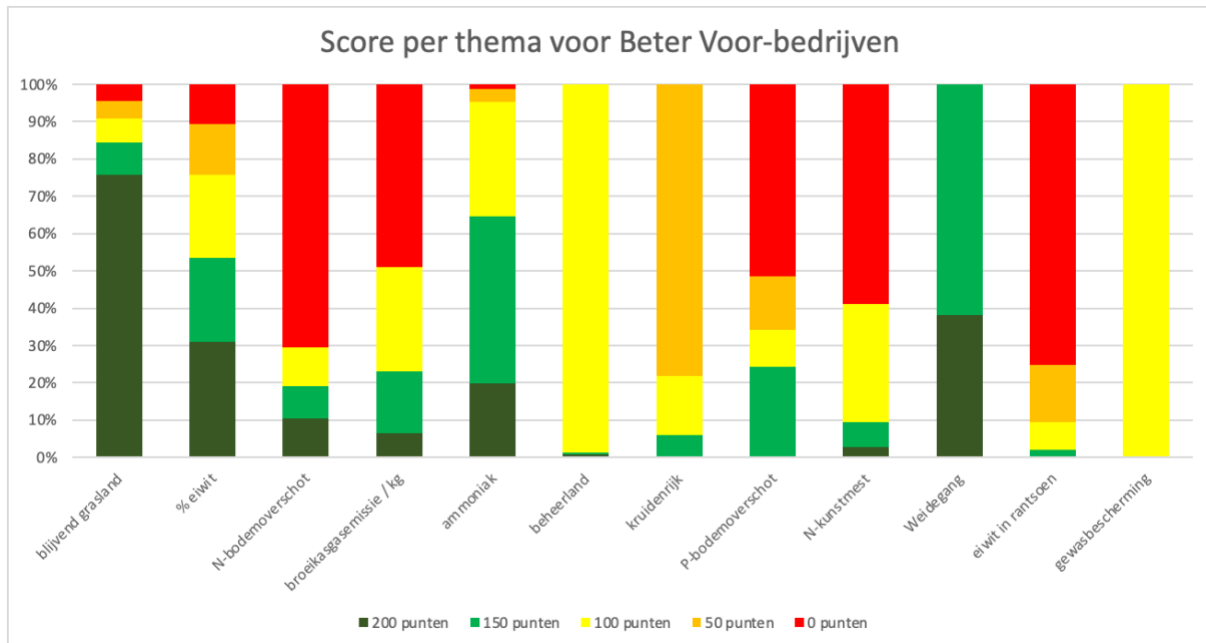
'Ongunstig' scenario

Aan de eis dat minimaal 1.000 punten worden gehaald voldoen 171 van de 251 bedrijven (68%). Let wel, dit is het 'ongunstige' scenario waarbij bedrijven geen enkel punt behalen op de criteria waarvan data ontbreken. Maar in de praktijk kunnen Beter Voor-bedrijven ook op die criteria punten scoren.

Vergelijking met een gemiddeld Nederlands melkveebedrijf

Om de gemiddelde score van Beter Voor-bedrijven te vergelijken met 'het gemiddelde Nederlandse melkveebedrijf' worden aan de scores op de criteria in tabel 1 punten toegekend conform de Handreiking. Dit is gedaan voor de 9 criteria waarvoor zowel scores van de Beter Voor-bedrijven als van het landelijke gemiddelde bekend zijn. Op deze 9 criteria scoort het gemiddelde Beter Voor-bedrijf 650 punten en het gemiddelde Nederlandse bedrijf 400 punten (daarbij is voor beweiding 100 punten toegekend, omdat de meerderheid van de Nederlandse melkveehouders meer dan 720 uur weidegang toepast). De Beter Voor-bedrijven scoren dus bovengemiddeld goed en zijn daarmee natuurinclusiever.

In figuur 1 staat weergegeven hoe de opbouw van de score van de Beter Voor-bedrijven is. Hieruit blijkt dat de meeste punten worden behaald op de criteria 'blijvend grasland', '% eiwit van eigen land', 'ammoniakemissie' en 'weidegang'.

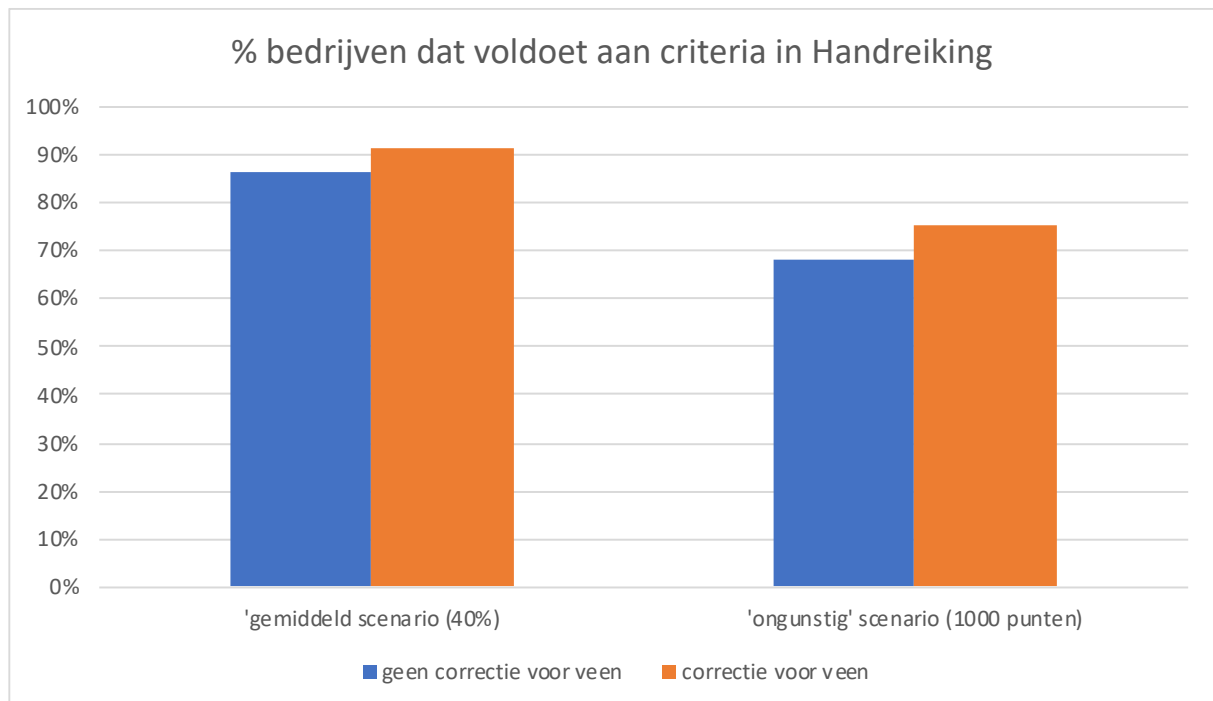
Figuur 1. Opbouw gemiddelde score Beter Voor-bedrijven per criterium (voor de criteria waarvan data beschikbaar zijn).

Correctie voor veengrond

De Handreiking houdt geen rekening met de specifieke situatie van melkveebedrijven op veengrond. Het stikstofbodemoverschot en de broeikasgasemissies zijn op veengrond in agrarisch gebruik per definitie hoger dan op andere gronden, door mineralisatie van het veen. In bijlage 2 staat weergegeven hoe hiervoor kan worden gecorrigeerd.

Met deze correctie voldoet 91% (229 van de 251 bedrijven) aan de eisen volgens het 'gemiddeld scenario' (minimaal 880 punten, 40% van het maximaal haalbare). En binnen het 'ongunstige' scenario (minimaal 1000 punten) voldoet 75% van de Beter Voor-bedrijven.

In figuur 2 staat samengevat welke percentage van de Beter Voor-bedrijven voldoet aan de criteria in de Handreiking in de verschillende scenario's.

Figuur 2. Percentage bedrijven dat voldoet aan criteria in de Handreiking in verschillende scenario's en met en zonder correctie voor veengrond.

Overige relevante aspecten t.a.v. 'natuurinclusief'

Het Beter Voor-programma stelt eisen aan bedrijven die deels overeenkomen met de criteria in de Handreiking en deels andere eisen. Dit zijn bijvoorbeeld structuurcriteria. Daarop gaan we in deze paragraaf in en op de vraag of deze criteria leiden tot een meer natuurinclusieve bedrijfsvoering. Onder 'structuurcriteria' verstaan we criteria gericht op de bedrijfsopzet en die voorafgaand aan het jaar bekend zijn. Dit in tegenstelling tot 'resultaatcriteria' die pas na afloop van het jaar bekend zijn.

Voor 'natuurinclusief' relevante structuurcriteria binnen het Beter Voor-programma zijn:

- Bovengrens voor GVE per hectare grasland
- Bovengrens voor melkproductie per hectare grasland
- Ondergrens voor uren weidegang per jaar
- Ondergrens voor aandeel kruidenrijk grasland en aandeel natuurland
- Verbod op kerende grondbewerkingen op grasland

De eisen t.a.v. 'weidegang' en 'kruidenrijk grasland en natuurland' worden ook binnen de Handreiking positief beloond. Daar is een rechtstreekse relatie met natuurinclusief. We richten ons in deze paragraaf op de structuurcriteria die niet specifiek worden benoemd in de Handreiking, te weten 'GVE per hectare grasland', 'melkproductie per ha grasland' en 'geen kerende grondbewerking'.

op grasland'. In onderstaand schema staat weergegeven of we een samenhang verwachten met de criteria binnen de Handreiking.

Tabel 2. Verwachte samenhang tussen structuurcriteria en resultaatcriteria uit de Handreiking (0 = er is naar verwachting geen bijdrage van het structuurcriterium aan het resultaatcriterium; + = er is een beperkte bijdrage van het structuurcriterium aan het resultaatcriterium; ++ = er is een direct groot causaal verband)

Resultaatcriterium	Invloed van structuurcriterium		
	GVE per ha grasland	Melkproductie per ha grasland	Geen kerende grondbewerking
% blijvend grasland	0	0	++
% eiwit van eigen land	++	++	0
Stikstofbodemoverschot (kg N/hectare)	0	0	+
Broeikasgasemissies (g/kg melk)	0	0	++(*)
Ammoniakemissie (kg NH ₃ /hectare)	++	++	0
% agrarisch natuurbeheerland	+	+	+
% kruidenrijk grasland	+	+	+
% groen-blauwe dooradering	+	+	0
Gebruik chemische gewasbeschermingsmiddelen	0	0	0/+ (**)
Gebruik stikstofkunstmest (kg N/hectare)	0	0	0
Fosfaatbodemoverschot (kg P ₂ O ₅ /hectare)	0	0	+
Weidegang (uren/jaar)	+	+	0
Eiwit in rantsoen (g RE/kg DS)	0	0	0

(*) het niet toepassen van kerende grondbewerking op grasland verhoogt het OS-gehalte van de bodem. Dit draagt bij aan vermindering van de broeikasgasemissies vanuit de landbouw. Dit wordt momenteel nog niet verrekend in de broeikasgasemissies in de kringloopwijzer. De '++' komt daarin dus niet tot uiting

(**) binnen de melkveehouderij wordt bij herinzaai soms gebruik gemaakt van glyfosaat. Door geen kerende grondbewerking toe te staan, zal dit gebruik worden verminderd. Vanaf 2023 geldt voor Beter Voor-bedrijven een verbod op gebruik glyfosaat.

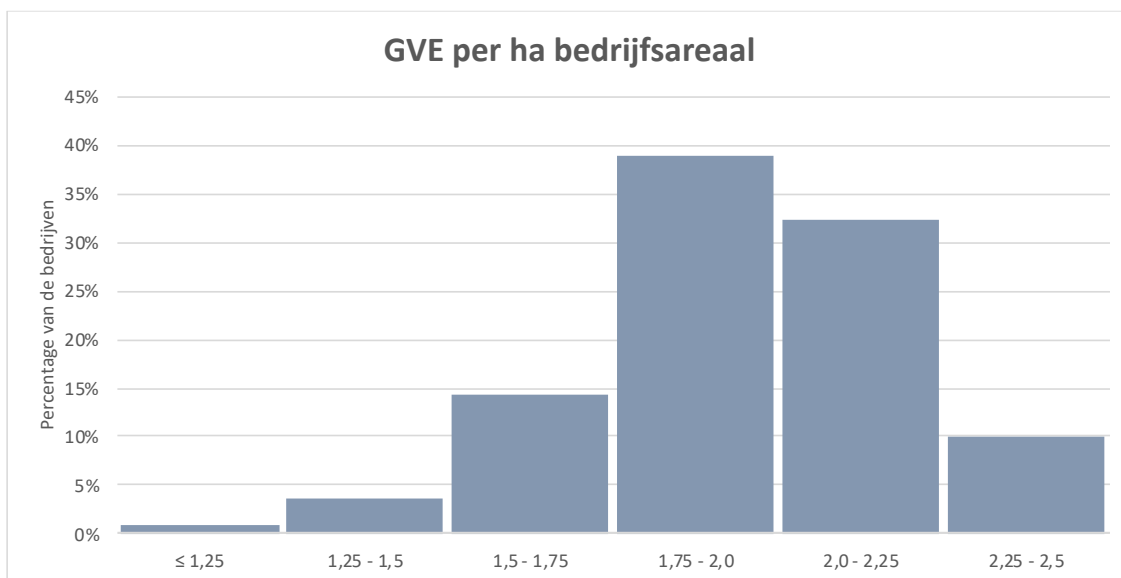
Scheuren van grasland is niet toegestaan binnen het Beter Voor-programma. Dit draagt bij aan het vastleggen (en vasthouden) van koolstof in de vorm van organische stof in de bodem. Dit compenseert feitelijk broeikasgasemissies maar het wordt (nog) niet meegenomen in de berekening van de broeikasgasemissies van een melkveebedrijf.

Met name de criteria die gericht zijn op intensiteit (bovengrens GVE per hectare en bovengrens melkproductie per hectare) maken dat Beter Voor-bedrijven relatief goed scoren op bepaalde criteria voor 'natuurinclusief'. In de Handreiking staat weergegeven dat bedrijven over voldoende grond moeten beschikken voor een veebezetting van maximaal 2 GVE per hectare. Voor Beter Voor-bedrijven geldt de eis dat de veebezetting maximaal 2,5 GVE per hectare grasland mag zijn. In de volgende paragraaf gaan we verder in op de

intensiteit van de bedrijven en welk deel voldoet aan de eisen die de Handreiking hieraan stelt.

Intensiteit van de Beter Voor-bedrijven

De intensiteit in de KringloopWijzer (die wordt gehanteerd binnen de Handreiking) wordt niet uitgedrukt per ha grasland, maar per ha van het totaal bedrijfsareaal. De Beter Voor-bedrijven hebben een gemiddelde intensiteit van 1,95 GVE per hectare van het bedrijfsareaal. Dit is relatief extensief in vergelijking met de landelijk gemiddelde intensiteit van 2,2 GVE per hectare (bron: [Agrimatie](#)). Maar liefst 58% van de Beter Voor-bedrijven heeft een intensiteit lager dan 2 GVE per hectare bedrijfsareaal. Dit verruimt de mogelijkheden voor een natuurinclusieve bedrijfsvoering, en voldoet aan de intensiteitseis binnen de Handreiking.

Figuur 3. Procentuele verdeling van Beter Voor-bedrijven naar GVE-klasse.

In tabel 3 staat weergegeven hoeveel Beter Voor-bedrijven zowel voldoen aan de puntennormen binnen de Handreiking als aan de GVE-norm, voor het gemiddelde scenario, na correctie voor veengrond. Hieruit komt naar voren dat 53% van alle Beter Voor-bedrijven zowel voldoet aan de 40% eis als aan de GVE-norm van maximaal 2,0 GVE per hectare.

Tabel 3. Aantal en percentage Beter Voor-bedrijven dat voldoet aan de eisen van het 'gemiddelde' scenario (met veencorrectie) dat meer of minder dan 2 GVE per ha bedrijfsareaal heeft.

Voldoet bedrijf aan gemiddeld scenario?	< 2 GVE per ha totaal areaal	> 2 GVE per ha totaal areaal	Totaal
Ja (≥ 880 punten)	133 (53%)	96 (38%)	229 (91%)
Nee (<880 punten)	12 (5%)	10 (4%)	22 (9%)
Totaal	145 (58%)	106 (42%)	251 (100%)

Conclusies

- Na correcties voor veengrond voldoet 91% van de Beter Voor-bedrijven aan de eis dat minimaal 40% van de punten binnen de Handreiking Natuurinclusieve melkveehouderij wordt behaald. Van alle Beter Voor-bedrijven voldoet 53% zowel aan deze 40% eis als aan de eis dat de veebezetting lager is dan 2 GVE per hectare. Omdat van de Beter Voor-bedrijven in deze analyse onvoldoende informatie beschikbaar is over de criteria 'gebruik gewasbeschermingsmiddelen' en 'groen-blauwe dooradering', kan maximaal 2.200 punten worden gehaald en als minimaal 880 punten zijn behaald, is dit (meer dan) 40% van het totaal. 75% van de bedrijven heeft daadwerkelijk meer dan 1.000 punten.
- Zonder de correctie voor veengrond voldoet 68% van de Beter Voor-bedrijven 68% aan het 1.000-punten criterium binnen de Handreiking Natuurinclusieve melkveehouderij. Maar, is ook gekeken naar de relatieve scores op de overige criteria. Dan blijkt dat 86% van de Beter Voor-bedrijven voldoet aan de eis dat 40% van de punten (d.w.z. minimaal 880 punten) moet worden gehaald.

Discussie

- Er zijn geen exacte data bekend hoeveel procent van de Nederlandse melkveebedrijven minimaal 1.000 punten scoort op de criteria uit de Handreiking. Kijkend naar de waarden in tabel 1 zien we dat 'het gemiddelde Nederlandse melkveebedrijf' voor de 9 criteria waarvan data beschikbaar zijn, 400 van de 1.700 punten scoort. De score van het gemiddelde Beter Voor-bedrijf op deze 9 criteria is 650 punten. Op deze punten doen de Beter Voor-bedrijven het dus bovengemiddeld goed.
- De Handreiking maakt geen onderscheid naar grondsoort. Op veengrond is het moeilijk om binnen de systematiek punten te behalen voor broeikasgasemissie en stikstofbodemoverschot. Door mineralisatie zijn

deze waarden op veengrond gemiddeld hoger. We bevelen aan bij de beoordeling van de bedrijven hier rekening mee te houden. Dit kan door correcties voor veengronden toe te passen zoals in bijlage 2 is beschreven.

- De structuurcriteria binnen het Beter Voor-programma dragen naar verwachting bij aan minimaal 6 aspecten van een natuurinclusieve bedrijfsvoering. Met name de eisen t.a.v. graslandgrondgebondenheid maken dat deze bedrijven relatief goed scoren op het percentage eiwit van eigen land en de ammoniakemissie. De eisen t.a.v. blijvend grasland, natuurbeheerland, kruidenrijk grasland en weidegang leveren rechtstreeks punten op in de Handreiking Natuurinclusieve melkveehouderij.

Aanbevelingen

De scores van Beter Voor-bedrijven kunnen verhogen door missende gegevens in beeld te krijgen en door te streven naar een hogere score op de bedrijven. Voor beide aspecten doen we aanbevelingen.

Missende gegevens

- Breng van de Beter Voor-bedrijven ook de nu nog missende gegevens in beeld zodat zij hierop kunnen scoren. Dit betreft de exacte hoeveelheden beheergrasland en kruidenrijk grasland, de groen-blauwe dooradering en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De relatief extensieve bedrijfsvoering van de Beter Voor-bedrijven maakt dat veel van deze bedrijven voor deze criteria een aanzienlijke hoeveelheid punten zullen scoren.

Verbeterde bedrijfsvoering

- De scores voor het stikstofbodemoverschot, de stikstofkunstmestgift en het fosfaatoverschot laten grote verschillen tussen bedrijven zien. Dit geeft aan dat op sommige bedrijven de nutriëntenefficiëntie kan verbeteren. Verken de mogelijkheden om door 'kennis op maat' (met aandacht voor optimalisatie van voeding en bemesting) deze emissies op de bedrijven te verminderen. Het sturen op stikstof- en fosfaatefficiëntie kan resulteren in een lagere kunstmestgift, lager stikstof- en fosfaatoverschot en een lager RE-gehalte in het rantsoen.
- Een kleine groep bedrijven realiseert ondanks hun grondgebondenheid minder dan 60% eiwit van eigen land. Dit kan het gevolg zijn van een groot aandeel natuurland met beperkte opbrengst. Waar dat niet het geval is, verdient het aanbeveling om op individueel bedrijfsniveau na te gaan of dit wordt veroorzaakt door een lage productie van eigen land of een hoge

aankoop van voer, en hoe dit kan worden verbeterd. De (tegenvallende) resultaten kunnen ook zijn beïnvloed door de lage gewasopbrengsten in de afgelopen jaren door extreme weersomstandigheden. Dit kan een extra aanleiding zijn voor bedrijven om in de toekomst te anticiperen op dergelijke omstandigheden.

Referenties

Handreiking Natuurinclusieve Melkveehouderij – Artikel 2.67 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (art. 2.101 ontwerp Omgevingsverordening Noord-Brabant)

Dijk, W. van, J.A. de Boer, M.H.A de Haan, P. Mostert, J. Oenema & J. Verloop (2020) Rekenregels van de KringloopWijzer. Achtergronden van BEX, BEA, BEN, BEP en BEC: actualisatie van de 2019-versie.

Doornewaard, G.J., M.W. Hoogeveen, J.H. Jager, J.W. Reijs, A.C.G. Beldman (2022) Sectorrapportage Duurzame Zuivelketen. Prestaties 2020 in perspectief. Wageningen Economic Research

Bijlage 1 – Handreiking Natuurinclusieve melkveehouderij

Tabel B1 geeft een overzicht van de puntentelling binnen de Handreiking Natuurinclusieve melkveehouderij.

Tabel B1. Overzicht van indicatoren met bijbehorende puntentelling van de Handreiking natuurinclusieve melkveehouderij

Indicator	Score melkvehouder	Punten
% blijvend grasland	≥ 80%	200
	≥ 70%	150
	≥ 60%	100
	≥ 50%	50
% eiwit van eigen land	≥ 70%	200
	≥ 65%	150
	≥ 60%	100
	≥ 55%	50
N-bodemoverschot (kg N/ha)	≤ 60	200
	≤ 90	150
	≤ 120	100
Broeikasgasemissies (g/kg meetmelk)	≤ 1.000	200
	≤ 1.100	150
	≤ 1.200	100
Ammoniakemissie (kg NH ₃ /ha)	≤ 45	200
	≤ 55	150
	≤ 65	100
	≤ 75	50
% Agrarisch natuurbeheerland	≥ 25%	200
	≥ 15%	150
	≥ 5%	100
	≥ 1%	50
% kruidenrijk grasland	≥ 50%	200
	≥ 30%	150
	≥ 15%	100
	≥ 5%	50
% groen-blauwe dooradering	≥ 10%	200
	≥ 7,5%	150
	≥ 5%	100
	≥ 2,5%	50
Gebruik chemische gewasbeschermingsmiddelen (GBM)	Geen gebruik chemische GBM	200
	Geen gebruik glyfosaat	100
Gebruik stikstofkunstmest (kg N/ha)	Geen gebruik N-kunstmest	200
	≤ 50	150
	≤ 100	100
Fosfaatbodemoschot (kg P ₂ O ₅ /ha)	≤ -10	150
	≤ -5	100

	≤ 0	50
Weidegang (uren/jaar)	≥ 1.440	200
	≥ 720	150
Eiwit in rantsoen (g RE/kg DS)	≤ 150	150
	≤ 155	100
	≤ 160	50
Totale maximale score		2.500

Bijlage 2 - Correcties voor veengrond

Het stikstofbodemoverschot en de broeikasgasemissies zijn op veengrond in agrarisch gebruik per definitie hoger dan op andere gronden. Dit wordt veroorzaakt door de mineralisatie (oxidatie) van het veen, waarbij organisch gebonden stikstof wordt omgezet en vrijkomt. De Kringloopwijzer rekent hiervoor met een gestandaardiseerde hoeveelheid stikstof per hectare met als resultaat een hoger stikstofbodemoverschot. Daarvan emitteert vervolgens een deel in de vorm van lachgas (een van de broeikasgassen).

PlanetProof Melk past een correctie voor het percentage veengrond toe (zie Certificatieschema 'On the way to Planet Proof Melk', 01-01-2022):

- Broeikasgasemissie gecorrigeerd = [berekende emissie in gram / kg melk] minus 350 * aandeel veengrond;
- Stikstofbodemoverschot gecorrigeerd = [berekend overschot in N/hectare] minus 199 * aandeel veengrond.

Als we eenzelfde correctie binnen het Beter Voor-programma toepassen voor de bedrijven met (gedeeltelijk) veengrond, betekent dit:

- Broeikasgasemissie gecorrigeerd =
1.131 gram CO₂-eq. / kg melk (in plaats van 1.218);
- Stikstofbodemoverschot gecorrigeerd =
125 kg N per hectare (in plaats van 180).

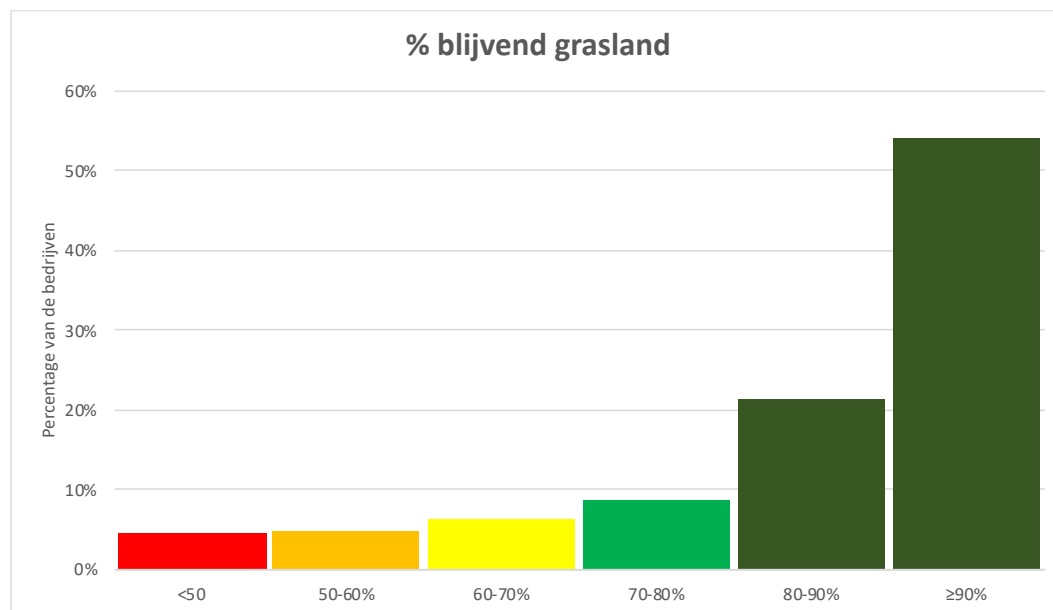
Bijlage 3 – Score Beter Voor-bedrijven op criteria Handreiking

In onderstaande figuren staat per criterium weergegeven hoe de scoreverdeling van de bedrijven is. De kleur geeft een indicatie hoeveel punten voor deze score worden toegekend binnen de Handreiking Natuurinclusieve melkveehouderij.

Legenda:

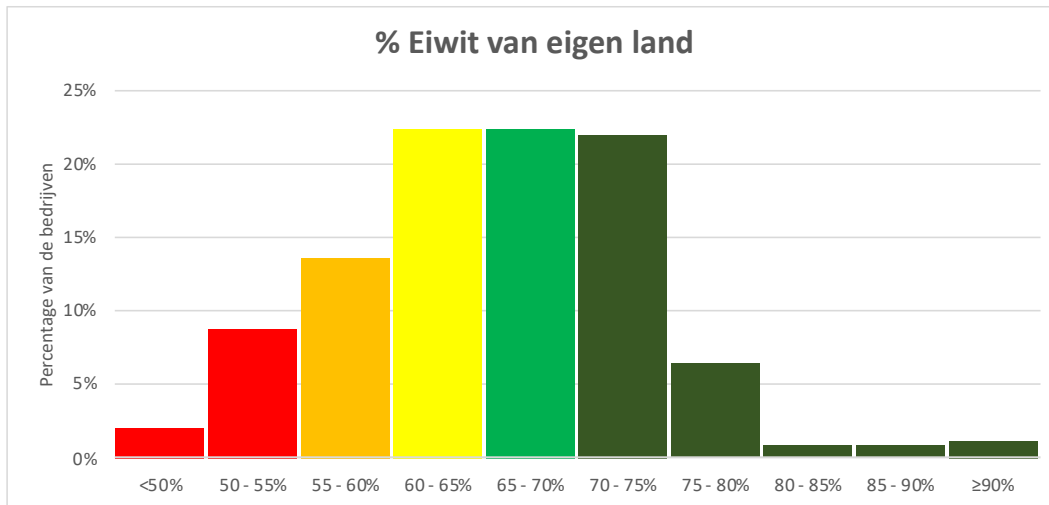
Rood	0 punten
oranje	50 punten
Geel	100 punten
lichtgroen	150 punten
donkergroen	200 punten

1. Percentage blijvend grasland

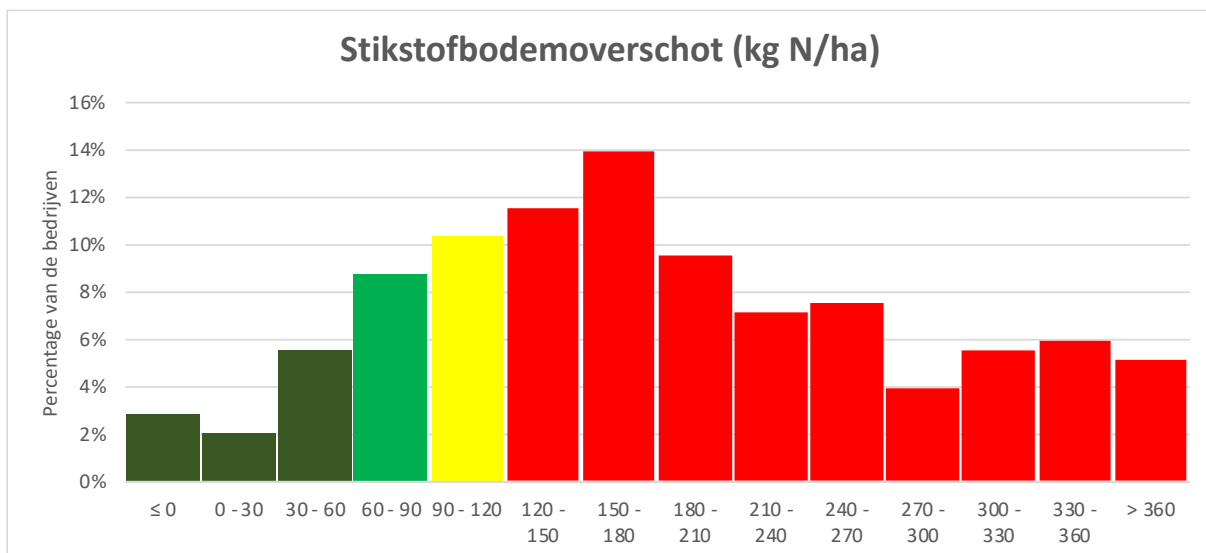
Figuur B1 Percentage bedrijven per klasse

2. Percentage eiwit van eigen land

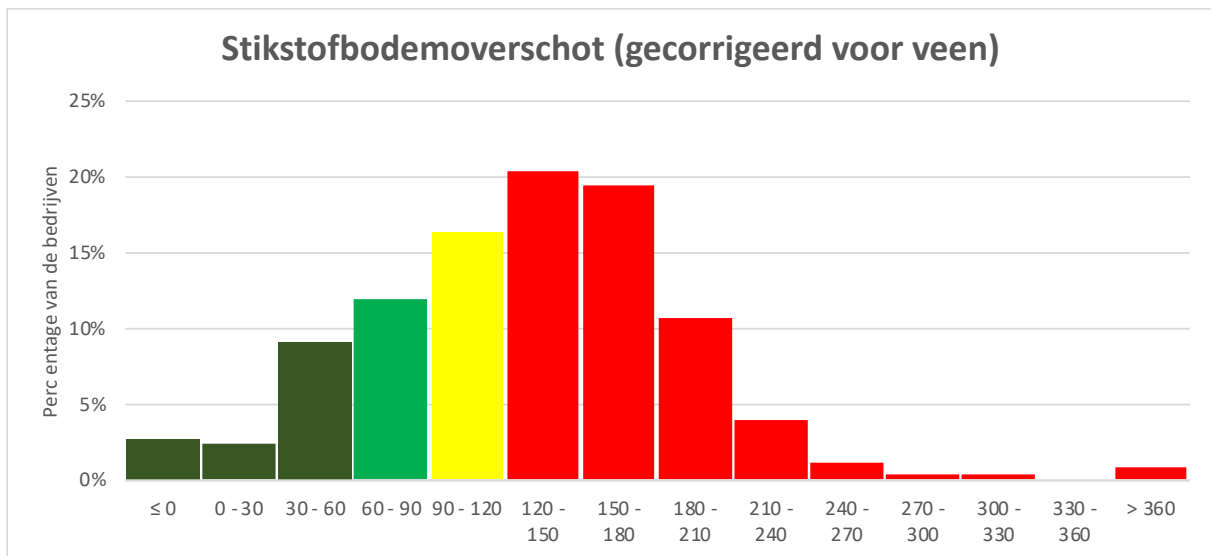

Figuur B2. Percentage bedrijven per klasse 'percentage eiwit van eigen land'

3. N-bodemoverschot per ha

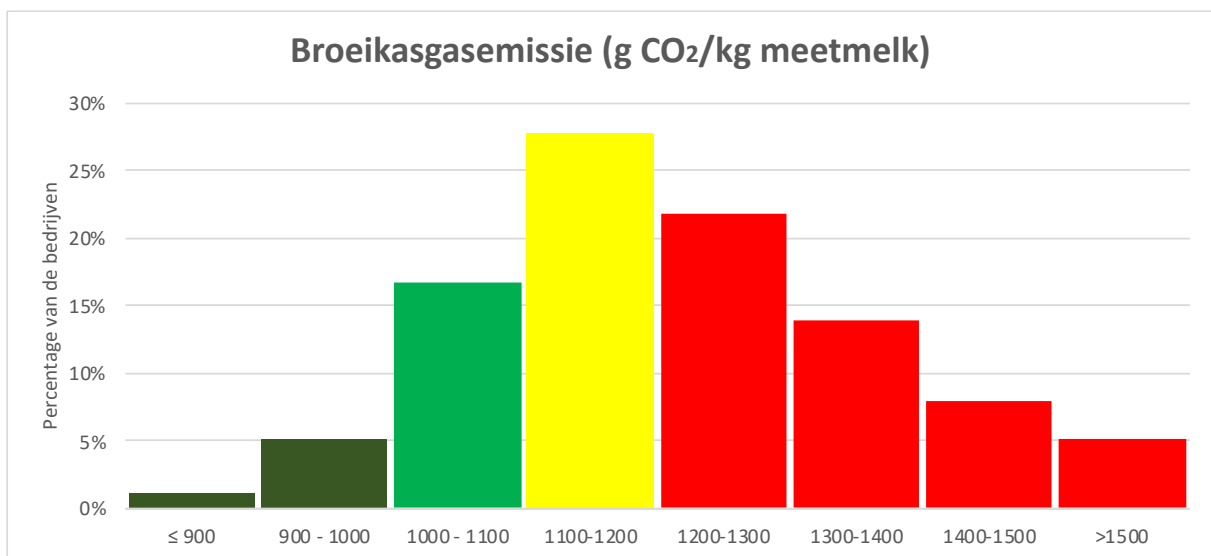

Figuur B3. Percentage bedrijven per klasse 'stikstofbodemoverschot'

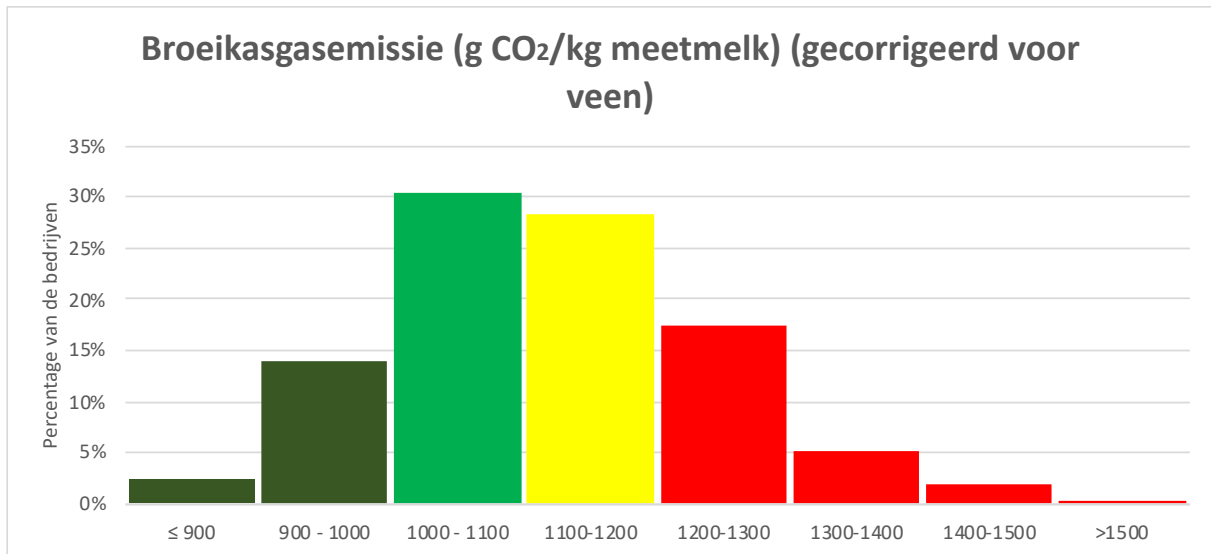

Figuur B4. Percentage bedrijven per klasse 'stikstofbodemoverschot – gecorrigeerd voor veengrond'

4. Broeikasgasemissie per kg melk

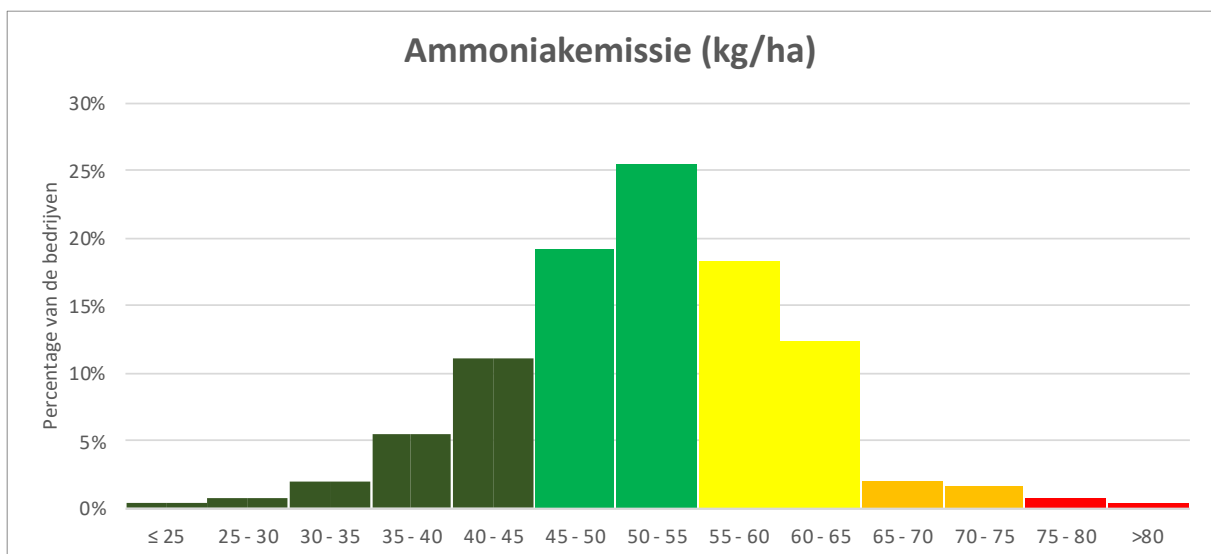

Figuur B5. Percentage bedrijven per klasse 'broeikasgasemissie'.

Figuur B6. Percentage bedrijven per klasse 'broeikasgasemissie – gecorrigeerd voor veengrond'.

5. Ammoniakemissie per ha

Figuur B7. Percentage bedrijven per klasse 'ammoniakemissie'

6. % agrarisch natuurbeheerland

Voor meerderheid van de bedrijven zijn geen detailgegevens beschikbaar

7. % kruidenrijk grasland

Voor meerderheid van de bedrijven zijn geen detailgegevens beschikbaar

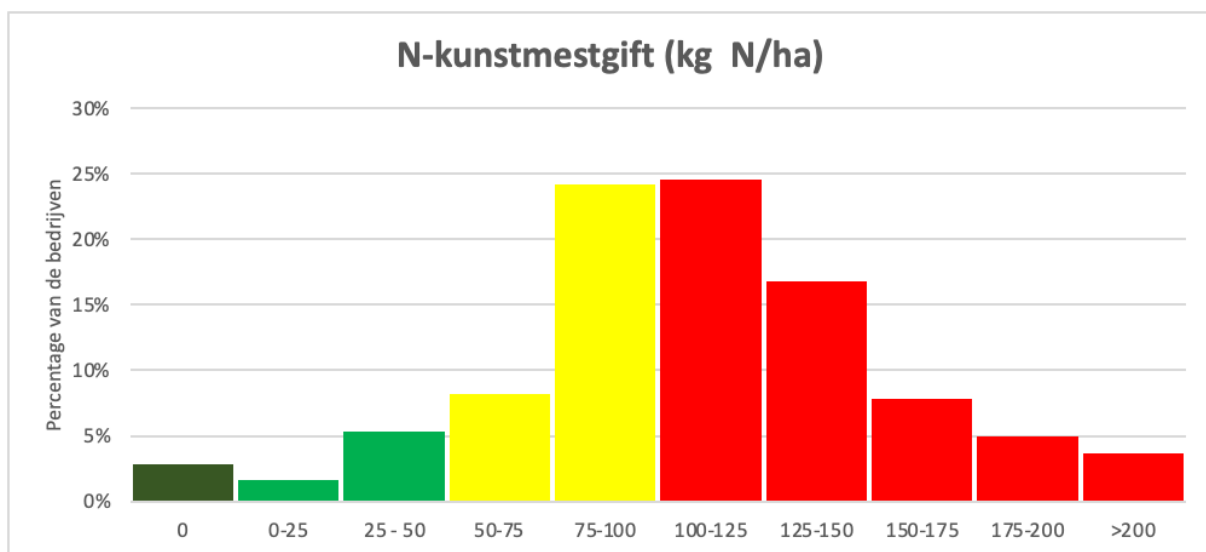
8. % groen-blauwe dooradering

Gegevens niet beschikbaar

9. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen

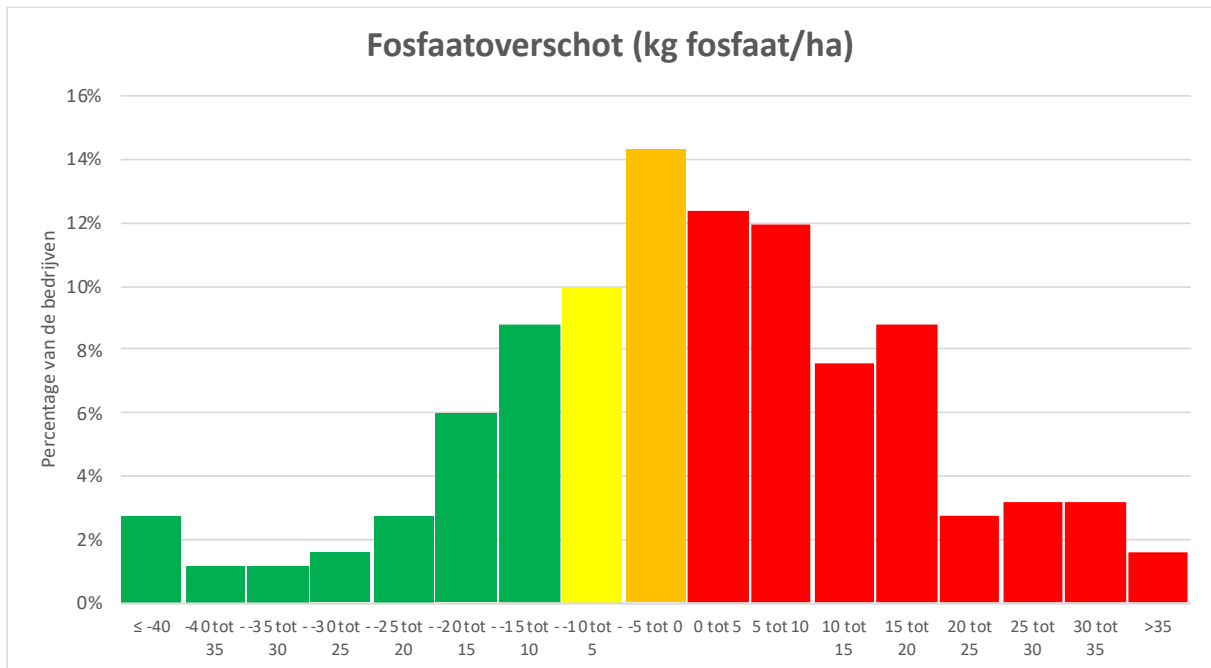
Geen gegevens beschikbaar. Vanaf 2023 is het gebruik van glyfosaat niet meer toegestaan binnen het ketenprogramma Beter Voor. In deze analyse is daarom aangenomen dat de bedrijven geen glyfosaat gebruiken (dit levert 100 punten op).

10. Gebruik stikstofkunstmest

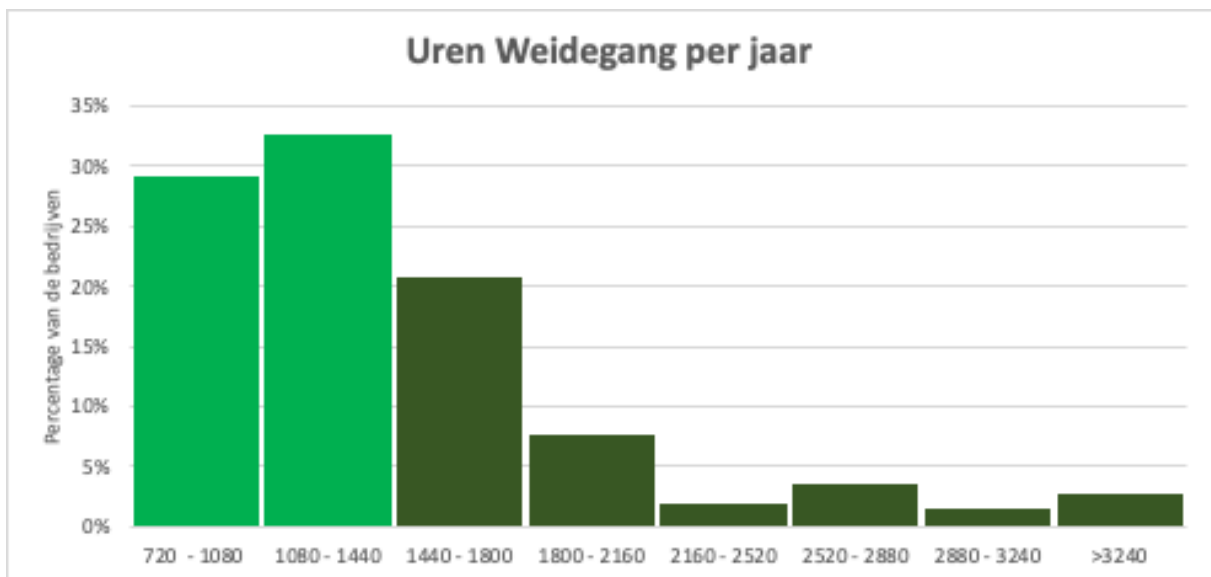
Figuur B8. Percentage bedrijven per klasse 'N-kunstmest'.

11. Fosfaatbodemoverschot

Figuur B9. Percentage bedrijven per klasse 'fosfaatoverschot'

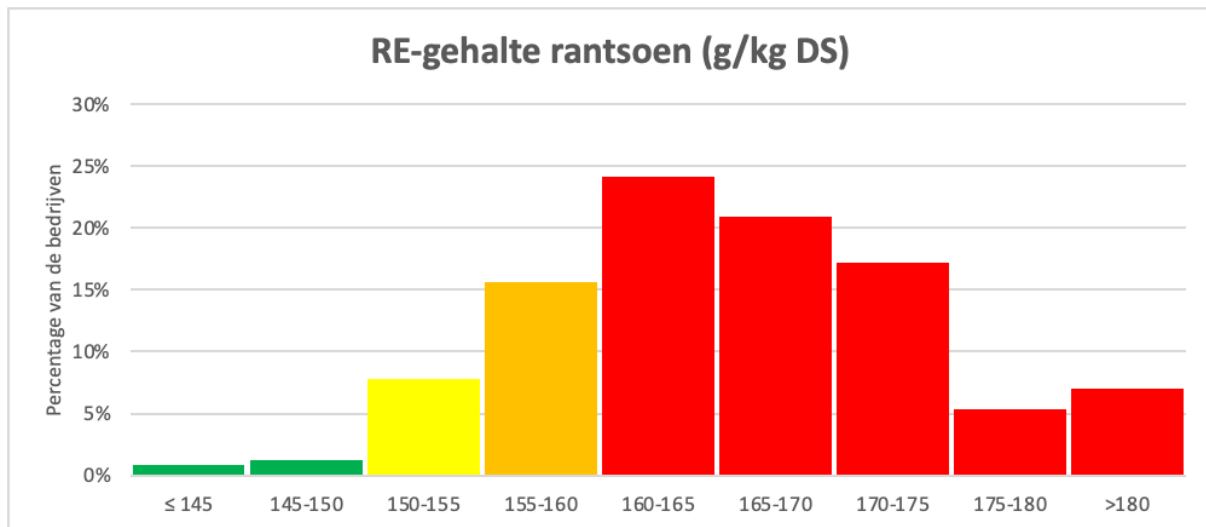
12. Uren weidegang

Figuur B10. Percentage bedrijven per klasse 'uren weidegang'

NB. Bedrijven waarvan exact aantal uren weidegang niet bekend is, zijn niet meegenomen in deze figuur

13. Eiwit in totaal rantsoen

Figuur B11. Percentage bedrijven per klasse 'RE-gehalte rantsoen'.